

INHOUD. Centrale Commissie tot behartiging van de studiebelangen der ingeschrevenen a. d. T. H. — STUDIE EN TECHNIEK: Hamburger Hafen. — VEREENIGINGSLEVEN: Dispuut „'t Zal wel gaan"; Ned. Chr. Stud. Vereeniging. — INGEZONDEN: Hoe en waarom; door A. Toxopeus. — TECHNISCHE HOOGESCHOOL: Programma Indische Week. — TIJDSCHRIFTEN. — PERSONALIA. — CORRESPONDENTIE. — VERSLAGEN: België en Nederland.

CENTRALE COMMISSIE TOT BEHARTIGING VAN DE STUDIEBELANGEN DER INGESCHEVENEN AAN DE TECHNISCHE HOOGESCHOOL.

De Centrale Commissie heeft zich als volgt samengesteld:

- F. J. M. Bourdrez, Voorzitter.
 B. D. H. Tellegen J. Azn., Civiel Afgevaardigde, tevens Secretaris Penningmeester, Laan van Overvest 54.
 J. N. Tekenbroek, Archivaris, Scheik. Afgevaardigde, tevens afgevaardigde n/d Nationale Faculteiten-Verg. der N.S.O.
 C. E. van de Stadt, Werktuigkundig Afgevaardigde.
 H. Winkelman, Bouwkundig Afgevaardigde.
 Th. Seldenrath, Mijnbouwkundig Afgevaardigde.
 R. F. Heyning, Scheepsbouwkundig Afgevaardigde.
 A. J. Zinsmeester, Electrotechnisch Afgevaardigde.

De President en de Secretaris houden spreekuur elke Wcensdag van 11¹/₂ tot 12¹/₂ uur, ten huize van den Secretaris, Laan van Overvest 54.

VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN NOVEMBER 1920 TOT NOVEMBER 1921.

Samenstelling der Commissie.

De C. C. was in November 1920 als volgt samengesteld:

- A. H. Meursing, Voorzitter.
 J. A. G. van der Steur, Secretaris, Civiel Afgevaardigde.
 H. K. Hijlkema, Archivaris, Mijnbouwk. Afgevaardigde.
 J. R. van Straaten, Bouwkundig Afgevaardigde.
 C. E. van de Stadt, Werktuigkundig Afgevaardigde.
 J. G. de Voogd, Scheikundig Afgevaardigde.
 W. O. Julius, Electrotechnisch Afgevaardigde. ¹⁾

Reglementswijziging.

Aangevangen werd met de wijziging van het bestaande reglement. Het meest principieele in deze wijziging was dat de C. C. als college in haar geheel verantwoordelijk werd aan de besturenvergadering. — Volgens het vorige reglement was n.l. de C. C. als zoodanig geen verantwoording aan wien ook verschuldigd, doch slechts ieder lid in zijn eigen vakvereniging. — Voorts werd in het reglement vastgelegd, op welke wijze een wensch door studenten geuit moet worden behandeld en op welke wijze de betrokken studenten van den gang van zaken op de hoogte moeten worden gehouden.

De Besturenvergadering aan welke het op deze leest geschoeide ontwerp-reglement werd voorgelegd, keurde dit goed behoudens enkele redactie-wijzigingen welke aan de Commissie werden overgelaten. ²⁾

Voorts werd aan de C.C. voor de uitgaven te doen in het komende jaar een crediet toegestaan groot f 250.— ³⁾ en werd de balans over het afgelopen jaar goedgekeurd.

¹⁾ Begin December werd de heer W. O. Julius vervangen door den heer A. G. Zinsmeester.

²⁾ Het artikel, de verhouding regelend tot de Federatie kon nog niet worden ingevoegd, waarom met de verspreiding van het reglement gewacht werd.

³⁾ Van dit Crediet werd geen gebruik gemaakt.

Wijziging der Koninklijke Besluiten betreffende het Hooger Onderwijs.

Intusschen werd door de C.C. een zeer belangrijke kwestie in behandeling genomen. Vanwege de N.S.O. werd n.l. der C.C. gemeld, dat een wijziging van de Koninklijke Besluiten betreffende het Hooger Onderwijs was tegemoet te zien. De N.S.O. raadde de C.C. aan haar gedachten over deze kwestie te laten gaan, teneinde voorbereid te zijn, wanneer de regeering zich eventueel met vragen tot haar richten zou. De C.C. heeft hierop aan de hand van een lijst van onderwerpen haar door de N.S.O. verstrekt, een rapport opgesteld over alle kwesties welke hierbij ter sprake zouden kunnen komen.

Middelerwijl had zich de C.C. tot den Rector-Magnificus gewend met vragen over de volgende onderwerpen:

1°. De voortzetting van de collèges over Natuurfilosofie.

Na het vertrek van Dr. Clay waren al de colleges over dit onderwerp niet vervolgd. Het bleek dat hierin reeds was voorzien en dat Prof. Dr. C. H. van Os bereid gevonden was een dergelijk college te houden.

2°. Een mogelijke splitsing in tentamina van het candidaatsexamen in alle faculteiten.

De kwestie werd ter hand genomen door de C.C. naar aanleiding van een verzoek van vele studenten der civiele faculteit en wel onder de volgende argumentatie:

- a. de verschillende vakken zullen beter worden beoefend,
- b. de studielust zal aanmerkelijk worden verhoogd,
- c. de continuiteit der studie zal gezien het geringe verband tusschen de verschillende vakken, niet worden geschaad.

De Rector-Magnificus bracht de C.C. onder het oog, dat de Senaat der T.H. hierin niet kon beslissen. Aan ieder hoogleeraar is overgelaten voor zich uit te maken of hij al dan niet tentamen af wil nemen. De C.C. had zich dus tot de hoogleeraren afzonderlijk te wenden. De Commissie liet daarom de verdere behandeling van deze kwestie aan de vakverenigingen over. ⁴⁾

3°. Een mogelijke indeeling van de wiskundige docenten over de verschillende faculteiten in dien zin, dat de geheele wiskundige opleiding van een klein aantal studenten aan een hoogleeraar zou worden toevertrouwd, een en ander ter verkrijging van een beter contact tusschen hoogleeraren en studenten, waaraan vooral in de eerste studie jaren een groot gemis gevoeld wordt.

Waar echter de C.C. van den Rector-Magnificus mocht vernemen, dat over deze kwestie over de hoogleeraren zelf werd beraadslaagd, besloot zij deze kwestie voorloopig van de agenda af te voeren.

Eind November bereikte de C.C. een schrijven van den heer Roelofs Heijermans, Bibliothecaris der T.H. betreffende:

1°. Het sluiten van het boekenmagazijn der bibliotheek op Zaterdagmiddag. De C.C. meende hiertegen geen bezwaar te mogen maken.

2°. Het storten van een waarborgsom door de bezoekers.

Het kwam n.l. steeds meer voor, dat boekwerken verdwenen. Ook hiertegen maakte de C.C. geen bezwaar, mits

⁴⁾ Alleen in de civiele faculteit werd de actie voortgezet.

de storting van deze waarborgsom algemeen verplicht zou worden gesteld en gelijk zou moeten geschieden met de storting van het inschrijvingsgeld, waar anders het storten dezer waarborgsom een nadeeligen invloed zou kunnen uitoefenen op het bezoek der bibliotheek.

Publicaties in „het Vaderland”.

De heer Rademaker redacteur van „het Vaderland” wendde zich tot de C.C. met een verzoek om inlichtingen omtrent de studie. Na mondelinge bespreking werd overeengekomen, dat de C.C. haar oordeel over enkele der belangrijkste vraagstukken geven zou.

Enquete.

De C.C. had allengs de overtuiging gekregen, dat waar van zoovele zijden de studie aan de T.H. werd aangevallen, het zeer wenschelijk was, dat het oordeel gevraagd werd van een groep van personen welke bij uitstek bevoegd waren hierover een oordeel uit te spreken: de Delftsche Ingenieurs, die de studie aan de eischen van de praktijk hadden kunnen toetsen.

De C.C. meende hierin de medewerking te moeten vragen van den Academischen Senaat en van het Kon. Instituut van Ingenieurs en de Vereeniging van Delftsche Ingenieurs. Zij meende voorts het best de Ingenieurs te kunnen bereiken door een aantal vragen als bijlage van het tijdschrift „De Ingenieur” ter beantwoording te doen verzenden. Deze vragen werden na lange discussies opgesteld als volgt:

- 1°. a. welke zijn Uw naam en voorletters,
b. welke is Uw qualiteit,
c. in welk jaar zijt gij afgestudeerd.
- 2°. Moet de wetenschappelijke vorming al of niet op den voorgrond staan.
- 3°. a. Moet naast de wetenschappelijke vorming de praktische opleiding een belangrijke plaats innemen?
b. Zoo ja, moet deze praktische opleiding van de T.H. uitgaan of wel worden gezocht in practisch werken?
- 4°. Moet in practischen of wetenschappelijken zin een vooropleiding aan de T.H. voorafgaan?
- 5°. Houdt de wetenschappelijke opleiding aan de T.H. voldoende verband met de eischen der praktijk?
- 6°. Wordt er naar Uw meening aan de T.H. leerstof gedoceerd welke U overbodig toeschijnt? Zoo ja, welke?
- 7°. Is er leerstof, welke naar Uw meening aan het programma moet worden toegevoegd? Zoo ja, welke?
- 8°. Lijkt specialisatie U gewenscht?
Zoo ja, in welk stadium der studie moet hiermee worden aangevangen?
- 9°. Lijkt U wellicht zelfs een splitsing der bestaande faculteiten in meerdere gewenscht? Zoo ja, hoe moet deze splitsing zijn?
- 10°. Lijkt u de studieduur van 5 jaren de juiste?
- 11°. Heeft U nog verdere opmerkingen, welke in het belang van de Delftsche studie kunnen worden geacht.

Datum.

Handteekening.

De C.C. wendde zich hierop tot den Rector-Magnificus, welke zich bereid verklaarde deze kwestie voor te leggen aan het college van Rector-Magnificus en Assessoren. Dit college echter meende zijn medewerking niet te kunnen verleenen en wel om de volgende redenen:

- 1°. De T. H. houdt steeds voeling met de praktijk. — Voor dit doel werd o. a. een commissie ingesteld in samenwerking met de Vereeniging van Delftsche Ingenieurs.

- 2°. Het college was sceptisch gestemd over de te verwachten resultaten, en vreesde een eenzijdig oordeel.
- 3°. De Senaat der T.H. was steeds zelve diligent inzake het aanbrengen van verschillende verbeteringen.

De C.C. meende de zaak nog niet te mogen laten rusten en wendde zich tot het Kon. Instituut van Ingenieurs. Dit echter stelde zich op het standpunt dat het niet de belangen mocht behartigen van de Delftsche Ingenieurs in het bijzonder, daar dit op den weg lag van de Vereeniging van Delftsche Ingenieurs waarheen het de C.C. dan ook verwees.

Gezien deze povere resultaten heeft de C.C. daarop van verdere actie afgezien.

Persorganisatie.⁵⁾

In Maart 1921 wendde zich de heer C. A. H. Mulder tot de C.-C. met zijn plan tot oprichting van een nieuw studieorgaan. De C.-C. stelde zich echter op het standpunt bij een reorganisatie van de pers de gelegenheid te baat te moeten nemen Studie en studentenbelangen in een band te brengen en wendde zich tot het voorloopig Federatiebestuur waarmede spoediger dan met den heer Mulder overeenstemming werd verkregen.

In de gemeenschappelijke vergadering van de Commissie van Overleg met de studenten en de Centrale Commissie leidde de Commissie de plannen in welke sympathie mochten vinden bij de hoogleeraren. Een daarop volgende Senaatsvergadering noodigde de hoogleeraren Prof. L. A. van Royen en Prof. J. A. Schouten uit, de studenten ter zijde te staan in het onderzoek naar de mogelijkheid van verwezenlijking dezer plannen. Tot haar vreugde meende de C.C. hierin te mogen zien een inleiding tot de zoozeer gewenschte samenwerking tusschen hoogleeraren en studenten, welke zij in het nieuwe blad hoopte te mogen bereiken.

Zij droeg de voorbereiding zelve over aan een commissie bestaande uit de heeren:

G. A. van Steenberg, President,
afgev. v. d. federatie.

H. F. E. du Mosch, Secretaris, afgev. S.W.-redactie.
A. G. Zinsmeister, afgev. v. d. C.C.

welke Commissie zelve hare publicatie deed in het eerste nummer van het D.S.W.

Centraal Inlichtingen-bureau.

In dezelfde „Overlegvergadering” werd door de C.C. ter tafel gebracht, een plan tot oprichting van een centraal inlichtingen-bureau, welk plan ook in samenwerking met het voorloopig Federatiebestuur werd uitgewerkt. (Het initiatief tot dit plan werd door dit college overgenomen).

De bedoeling was een bureau te stichten waar inlichtingen zouden kunnen worden ingewonnen omtrent alle zaken betreffende studie en studentenleven Hieromtrent zouden schriftelijke gegevens worden verzameld en ter inzage worden gereed gelegd, (gegevens huisvesting, studentenorganisaties, enz. betreffende). Een administrateur onder leiding van een Commissie van hoogleeraren en studenten zou de administratie moeten voeren. Inlichtingen en propaganda van bepaalde vereenigingen zouden door deze vereenigingen zelve moeten worden bekostigd.

De Senaat der T.H. meende hieraan echter niet te kunnen medewerken: Over de T.H. zijn steeds inlichtingen te bekomen op de administratie, terwijl deze den verderen weg naar inlichtingen wijzen kan. Wel echter zou getracht worden hieraan meerdere bekendheid te geven.

⁵⁾ Gezien de uitgebreide publicaties in S.W. en D.S.W. gedaan, wordt deze kwestie zeer kort behandeld.

De verdere verwezenlijking van het plan zonder medewerking der hoogeschool bleek niet mogelijk, waarom de voorbereiding werd gestaakt.

Brochure-studie en vooruitzichten van den „Delftschen Ingenieur“.

Gedurende de vacantie werd aan allen, die mogelijk in Delft zouden komen studeeren, deze brochure toegezonden, welke door de C.C. naar nieuwere gegevens was gewijzigd en door de „Handleiding Vereeniging“ was uitgegeven.

Na de vacantie kwamen weinig belangrijke kwesties aan de orde, en thans zal de Commissie in gewijzigde samenstelling voortgaan de studiebelangen te behartigen.

Alvorens dit verslag te eindigen, zij mij vergund nogmaals de aandacht te vestigen op de groote behoefte, welke de C.C. heeft aan de voortdurende belangstelling en medewerking van de zijde der studenten. Zeer zeker is de werkwijze der C.-C. er geene om deze belangstelling levendig te houden. De kwesties, waarmede zij zich bezighoudt zijn meestal niet geschikt voor tusschentijdsche publicatie.

Echter is het noodzakelijk dat de C.C. gedurende den tijd, dat zij noodgedwongen in stilte werkt, het vertrouwen en de belangstelling der studenten niet worden onthouden, daar zulks de resultaten welke zij bereiken mag slechts kan schaden.

Namens de Centrale Commissie,
de Secretaris,

30 November 1921.

J. A. G. VAN DER STEUR Jr.

STUDIE EN TECHNIEK

DIE BAULICHE UND WIRTSCHAFTLICHE ENTWICKLUNG DER HAMBURGER HAFEN, door BAARAT, Dipl. Ing. te Baritsch.

Der Vortragende bittet einleitend, seine Unkenntnis der holländischen Sprache zu entschuldigen, und führt dan aus:

Die Elbe wurde im 16 Jahrhundert an Hamburg herangezogen; um diese Zeit entwickelten sich Norder- und Süderelbe zu den Hauptarmen des Stromes; der Köhlbrand bildete sich zur künftigen Zufahrtstrasse nach Harburg aus, während der die Elbinsel Wilhelmsbrüg durchfließende Reiherstieg dem örtlichen Verkehr zwischen Hamburg und Harburg dient.

Bis zum Jahre 1840 wurden alsdann die Alster- und Bille münd als Binnenhafen und das südliche, der Stadt benachbarte Ufer des Elbstromes als Liegeplatz für Seeschiffe benutzt. Den Verkehr mit dem Lande besorgten die charakteristischen Hafenschiffe: „Schuten“ genannt. Die grossen Seefahrer lagen an den Pfahlbündeln im Strom (Dükalben), von der Kaimauer entfernt, die damals nur den Zweck einer Uferbefestigung hatte. Mitte der 50er Jahre des vorigen Jahrhunderts wurde auch das südliche Elbufer vor Steinwärd und Huhwärd berammt. 1862 reichte die äussere Pfahlreihe des nördlichen Elbufers östlich bis zum Strandkai und westlich bis zur Altonaer Grenze. Schon vorher spielten die Pläne des Ausbaues des Groszen Grasbrook eine Rolle, bei denen englische Ingenieure versuchten, den Bau von Dockschleusen einzuleiten. Diese kamen nicht zur Ausführung, doch erkannte man an den englischen Vorbildern die Vorteile geeigneter Liegeplätze am Lande und des unmittelbaren Verkehrs mit diesem. 1866 entstand das erste offene Hafenbecken, der Sandthorhafen, der mit seinen Einrichtungen der aufblühenden Dampfschiffahrt und dem Eisenbahnwesen Rechnung trug; zum

Platz des Seeschiffes im freien Strom trat jener am landfesten Kai. Hier sorgen Kräne für schnellstes Be- und Entladen; Schuppen dienen zur kurzfristigen Einlagerung der Waren; Eisenbahn, Fuhrwerk und Wasserfahrzeuge zur Beförderung eingeführter und Heranschaffung auszuführender Güter. Schnellste Abwicklung des Hafengeschäfts musste mit der Zunahme der Schiffsgrößen ein Gesichtspunkt von grösster wirtschaftlicher Bedeutung werden. An Lageplänen wurden hierauf die Hafenerweiterungen geschildert; nämlich der Ausbau des Groszen Grasbrooks auf dem rechten Elbufer, die Arbeiten des Zollanschlusses, die Erbauung der Häfen auf Kuhwärd und schliesslich die Bauten auf Rosz-Neuhof, dicht an der neuen südlichen Landesgrenze und auf der hamburgischen Elbinsel Waltershof. Wie ein Vergleich erkennen liess, hatte der Gesamthafen 1888 bis 1921 eine Ausdehnung etwa auf das vierfache erhalten, seine Wasserflächen wurden mehr als verdoppelt. Das Freihafengebiet wurde auf mehr als das anderthalbfache seiner Ausdehnung gebracht, seine Wasserflächen ebenfalls mehr als verdoppelt.

Hieran schloss sich eine ähnliche Entwicklungsschilderung des Cuxhavener Hafens, der unmittelbar vor dem Kriege zum Abfertigungshafen der grossen Dampfer der Amerikafahrt ausgebaut wurde. Der dortige Fischereihafen wurde im und nach dem Kriege mit grossen Kosten erweitert.

Nunmehr wurden die Bauwerke des Hafens: Kaimauern, Hafenschleusen, Landungsanlagen, die Kaischuppen, Kaisungen, Hafentiefen und Schiffsgrößen in ihrer Entwicklung geschildert. Ein Vergleich der Hafenbecken liess deren Zunahme an Breite und Tiefe vom rechtselbischen Hafen bis zum neuen Hafen auf Waltershof erkennen. Es folgte weiter eine Schilderung der Entwicklung der mechanischen Hafenausrüstung und zuletzt die Erwähnung des Elbtunnels und seiner Bedeutung für den Hafenverkehr.

Die folgenden Betrachtungen waren den Hinterlandsbeziehungen gewidmet.

Ogleich auf der Elbe zwar eine Mittelwasser-Regelung noch nicht zur Ausführung kam, ist dieser Strom mit seinen weit nach Osten reichenden Wasserverbindungen die Lebensader Hamburgs. Der Bergverkehr für den Abgang von Rohstoffen überwiegt gegenüber der Talfahrt für ankommende Güter. Anhaltende Trockenheit kann die Leistungsfähigkeit sehr beeinflussen. Die Eisenbahn ist als Zubringer von derselben Bedeutung; bei ihr ist der Verkehr ankommender (veredelter Ausfuhr) Produkte erheblich grösser als jener abgehender Seeinfuhrgüter.

Hiernach ging der Vortragende über auf die Arbeiten des Hamburger Staates am Strom, an der Oberelbe von seiner Landesgrenze bei Geesthacht bis zum Mittelgrund vor Cuxhaven. Grosse Baggerleistungen und Regulierungsarbeiten konnten allein die Vertiefung der Elbesohle schaffen, die den Verkehr der in ihren Grössenabmessungen immer mehr zunehmenden Schiffe ermöglichte. Auch deren Entwicklung (Fracht- und Passagierdampfer) und die Bedeutung der Schiffbauindustrie für Hamburg wurden an Bildern veranschaulicht.

Am Schluss dieses Abschnitts wies der Redner hin auf die von Hamburg seit 1814 aufgewendeten Kostenbeträge, die bis 1918 auf 650 Mill. Goldmark anwachsen und jährlich bis zu 36 Mill. M. (1913) erreichten, während 1920 etwa 200 Mill. Papiermark aufgewendet werden mussten.

Der zweite Teil des Vortrags wurde damit eingeleitet, dass in einer graphischen Auftragung zusammengefasst wurde, was vorher ausgeführt worden war, nämlich: die Entwicklung der Kailängen, der Zahl der Kaikräne und der Grösze der Wasserfläche des Hafens. Es wurde geschildert wie Hamburg neben Bremen zuerst durch die

Hamburg Amerika Linie in dem nordamerikanischen Verkehr kam, dann seine Verbindungen rasch mit allen Erdteilen und den europäischen Ländern aufnahm. Die folgende Bilder behandelten das Anwachsen der Hamburger Seein- und Ausfuhr nach Wert und Gewicht um überzuleiten zum Weltbewerb der Welthäfen vor dem Kriege. Dieser spielte sich hauptsächlich zwischen London, Liverpool, Rotterdam und Antwerpen einerseits und Hamburg andererseits ab. Zählt man Hamburg das politisch und verkehrstechnisch ihm zugehörige Cuxhaven zu und legt lediglich den Auslandsverkehr zu grunde, so erreichte Hamburg die Verkehrsgrösze Londons. Es stand mit 8,6% Anteil am Welthandel an 5. Stelle, während das deutsche Reich mit 12,6% die 2. Stelle (hinter England) einnahm. Unter den 89 verkehrsreichsten Häfen stand Hamburg am 3. Platze. Ein folgendes Bild zeigte die Reihenfolge der 81 Häfen des grössten Verkehrs mit Hamburg und weiter die Tonnagebilanz mit den 16 bedeutendsten dieser Häfen. Die Hamburger Verbindungen, fast ausnahmslos in Linienfahrt umspannten den Erdball.

Im Kriege konnte der Hafen nur einem erheblich verminderten Verkehr über die Ostsee dienen, seine ausgedehnten Schuppenanlagen waren ein riesiges Lebensmittel- und Vorratslager für Heeresgut. Nach dem Kriege erholte er sich langsamer als Rotterdam und Antwerpen. Bis zum 1 Oktober des Jahres 1921 hat der monatliche Schiffsverkehr und die Ladefähigkeit sich vergleichsweise in Hamburg am stetigsten entwickelt. Um eine monatliche Verkehrsgrösze von 0,8 bis 1,0 Mill.R.T. (80—82% des Friedensverkehrs), spielt sich heute zwischen den drei grossen Nordseehäfen Rotterdam, Antwerpen und Hamburg derselbe Wettstreit ab wie früher um die jährlich grösze von 12 bis 14 Mill.N.R.T.

In welcher Weise sich dabei in Hamburg die Flaggenverhältnisse geändert haben liess ein Vergleich mit der Vorkriegszeit erkennen. Während früher die deutsche Flagge und der Hamburger Besitz überwog, sind beide heute ins Hintertreffen gelangt. Die Hebung des Anteils der Vereinigten Staaten und auch Frankreichs, sowie das Erscheinen Japans sind besonders bemerkenswert. Diese Tatsache erklärt sich durch die Bestimmungen des Versailler Vertrages, der den Hamburger Schiffsbesitz mit seinem verhältnismässig grossen Durchschnittsschiff besonders hart traf. Neubauten und Rückkäufe der deutschen Reedereien werden langsam eine Besserung dieser Verhältnisse herbeiführen.

Hamburg entschloss sich, zunächst am Rosskai, einer amerikanischen und am Stettiner Ufer einer englischen Reederei für deren Rechnung Schuppen der bewährten Hamburger Bauart und Grössenverhältnisse zu errichten, die nach 25 Jahren Unterhaltungspflicht der Gesellschaften in Staatsbesitz übergehen.

Gelegentlich des verfassungsgemässen Überganges der Wasserstrassen aus das deutsche Reich am 1 April 1921 behielt Hamburg lediglich das Gebiet seiner Nachbarschaft am Elbstrom; das Reich hat nunmehr die Aufgabe übernommen Hamburgs Seezufahrtsstrasse zu unterhalten.

Die süddeutschen Kanalpläne werden zweifellos diesen Teil des deutschen Reiches fester an Rotterdam knüpfen. Dazu kommt die Bestimmung des Versailler Vertrages, auf belgische Forderung einen Kanal vom Rhein nach Antwerpen zu bauen. Demgegenüber müssen die deutschen Nordseehäfen ihr Hinterland zu behaupten suchen, und sie erstreben deshalb Wasserverbindungen nach Rheinland-Westfalen und von der Weser zum Main.

Zunächst ist Hamburg darauf bedacht sein Staatsgebiet zu vergrössern, um die notwendige Ausdehnungsmöglichkeit für seinen Hafen und im Zusammenhang damit eine

planmässige Besiedelung für Industrie und Arbeiterschaft zu erreichen.

Das deutsche Reich und seine Häfen sind vom Friedensdiktat und seinen schweren Folgen betroffen: wir tragen mit entschlossenen Willen das harte Schicksal hoffend nicht darunter zusammen zu brechen.

VEREENIGINGSLEVEN

Opgericht het Delftsche Studenten Dispuut:
„T ZAL WEL GAAN”.

NED. CHRISTEN STUDENTEN VEREENIGING.
AFD. DELFT.

Woensdagavond 14 December, om 8 uur, op Hooikade 9,
Kerstbijeekomst.

K. L. DE VRIES zal inleiden en Mej. M. C. MAUS zal iets voorlezen.

Hooikade 9.

C. TJEPPES, Secr.

INGEZONDEN

HOE EN WAAROM.

Ware het niet, dat mijn meening aangaande het nuttig effect van de diverse ingezonden stukken in het S.W. en het D.S.W., die tot doel hadden, een bepaald standpunt in het Federatievraagstuk uiteen te zetten, zich plotseling heeft moeten wijzigen na lezing van het stukje van den heer Van Roon in het D.S.W. I, 5, ik zou in dit blad geen plaatsruimte durven vragen voor een nieuwe repliek.

In genoemd stukje verklaart de heer Van Roon, dat hem de gedachtengang, die de D.V.S.V. tegen de afvaardiging van S.V. in de Fed. deed stemmen, na lezing van een antwoord van mej. S. S. Heyting, wel duidelijk is geworden. Het moedigt het schrijven van ingezonden stukken aan, wanneer men ziet, dat iemand als de heer Van Roon, die in zijn bijna twee jarigen loopbaan van Federatieafgevaardigde blijkbaar de gedachtengang van de D.V.S.V. (en D.S.B.) niet heeft kunnen vatten, door één zoo'n artikel ingelicht vermag te worden.

Ik wil daarom naar aanleiding van wat de heer J. A. J. Grobben in het vorige nummer van dit blad schreef onder „Gelijkheid?!” een en ander opmerken. In verband met het feit, dat er gegronde hoop bestaat, dat binnenkort de Federatiekwesitie op zoodanige wijze zal worden opgelost, dat niemand meer principieele bezwaren daartegen kan hebben, zie ik er van af, hier nog eens het Bondsstandpunt ten opzichte van de door ons bestreden opvatting in al zijn details uiteen te zetten. Waar het er bij den heer Grobben omgaat is dit: D.V.S.V. en D.S.B. zeggen wel, dat ze S.V. naast zich erkennen, maar geven haar niet dezelfde rechten in de Federatie. Mijn antwoord daarop is het volgende: Corps, D.V.S.V. en Bond hebben het nooit als een kwestie van recht willen beschouwen, welke vereenigingen als zoodanig tot de Fed. zouden toetreden en welke niet. Men zag de noodzaak in van een organisatie van alle 2300 Delftsche Studenten en wegens de moeilijkheden, aan de organisatie van zooveel verbonden, wilde men gebruik maken van bestaande groepen. Die groepen moesten in dit verband dus uitsluitend een middel vormen, om de eenheid gemakkelijker tot stand te kunnen brengen.

Om de Fed. te vrijwaren van een bepaalde politieke of religieuze richting, is het dan het meest rationeële, uit te gaan van neutrale groepen, dus Corps, D.V.S.V., Bond en

„Nihilisten”. Een tweede mogelijkheid, de Fed. te doen zijn een band van alle mogelijke vereenigingen, ook die met een bepaalde godsdienstige of politieke strekking en als zoodanig, kan hoogstens leiden tot een godsdienstig en politiek evenwicht en is daarom, en om de praktische bezwaren (principieel mag dan ook b.v. een eventueel op te richten bolsjewistisch verbond niet geweerd worden; de stemming wordt zeer gecompliceerd, enz.) à priori verworpen. Wegens het mislukken van de pogingen op anderen basis wordt echter thans deze oplossing weer ernstig onder de oogen gezien.

De oplossing neutrale vereenigingen + S.V. en S.S.R. lijkt ons beslist onlogisch en het voorstel er toe een uiting van een verkeerd begrip van de wijze, waarop hier de eenheid moet worden verkregen. M. i. moet dat geschieden niet door een transactie onder eenige „rechthebbenden”, maar door aansluiting van die categorieën, wier samenwerking kan geacht worden te zullen leiden tot maatregelen in het belang van het studentenleven.

De door den heer Grobben opgeworpen kwestie van „erkenning” treedt hier dus geheel op den achtergrond, zooals trouwens ook reeds door mej. Heyting is betoogd.

Ten slotte dit: Dat de heer Grobben op zijn vragen wel eens geen ontwijkende, of misschien minder juiste antwoorden heeft ontvangen, verwondert mij niet. Ik ben er echter van overtuigd, dat het hem, indien hij zich daarvoor de moeite getroost, gelukken zal, in ieder geval weldoordachte en geargumenteerde meeningen te vinden.

A. W. NOTENBOOM.

Aan de Redactie van het Delftsch Studenten Weekblad te Delft.

M. M.

Naar aanleiding van het door U opgenomen stukje van den hooggeleerden heer Prof. Dr. J. A. Schouten, vergunt u mij zeker wel een plaatsje tot repliek.

Na door genoemden heer attent te zijn gemaakt op een paar foutjes die in mijn werkje „Vector-Analyse” voorkwamen, zag ik deze grondig na, waarom ik dan ook in No. 3 van uw blad mocht constateeren, dat de foutjes of fouten in elk geval verbeterd zijn.

Gaarne erken ik, dat de brief van den Heer Prof. Dr. J. A. Schouten, niet de woorden inhield uitdrukkelijk in zijn geest te zullen schrijven, maar wanneer men een boekje zóó foutief noemt als zijn hooggeleerde en men dan verzoekt dat boekje om te werken met diens hulp, toont zoo'n vraag wel aan, dat het werkje niet minder goed is, maar wèl, dat Prof. Schouten het gaarne naar eigen inzicht zag omgewerkt; dus zeg ik terecht „in diens geest”.

Zooals ieder goedlezend persoon wèl met mij eens zal zijn. Verre is het van mij om Prof. Schouten woorden in den mond te leggen, die zijn hooggeleerde niet letterlijk bezigde.

Van de 313 genummerde formules, (de hoofdzaak alzoo), was er één te verbeteren en werd van het bewijs voorzien. Ook vet en niet vet werd verbeterd, (enkel drukfouten). Verder werd het bewijs toegevoegd, dat de associatieve wet van den quaternion in 16 geldt, zoodat deze niet een speciale eigenschap van den quaternion van Hamilton is; waarschijnlijk zag Zijn Hooggeleerde deze zienswijze over het hoofd.

En tevens vertrouw ik, dat nu ook de heer Struik wel een andere opinie zal zijn toegedaan dan in No. 1 van dit blad.

Met beleefden dank voor de plaatsing.
Hoogachtend,

uw dw.

Den Haag, 563 Fahrenheitstraat.

A. TOXOPEUS.

≡ COLLECTEDAG VOOR ≡ HONGEREND RUSLAND

AAN DE DELFTSCHE BURGERIJ!

MAANDAG 12 DECEMBER A.S. ZAL VAN-
WEGE DEN „BOND VAN HULPCOMITÉ'S
TOT STEUN VOOR HONGEREND RUS-
LAND”, IN ONZE GEMEENTE EEN

OPEN SCHAALCOLLECTE

GEHOUDEN WORDEN. — BEDENKT DAT
MEER DAN 25 MILLIOEN MENSCHEN DOOR
DEN HONGER EN ZIJN GEVOLGEN WOR-
DEN GETEISTERD.

HELPT UW MEDEMENSCHEN!! OFFERT VEEL!!

HET DELFTSCHE COMITÉ:

R.K. SOCIALE ACTIE.

CHRIST. BESTURENBOND.

DELFTSCHE BESTUURDERSBOND.

PLAATSELIJK ARBEIDSSECRETARIAAT.

NED. STUDENTEN-ORGANISATIE.

DELFTSCHE STUDENTEN-FEDERATIE.

ALGEMEEN COMITÉ ENZ. VOOR SOWJET-RUSLAND.

SECRETARIAAT:

CORN. TROMPSTRAAT 49 II
DELFT

TECHNISCHE HOOGESCHOOL

PROGRAMMA VAN DE INDISCHE WEEK
DER TECHNISCHE HOOGESCHOOL TE DELFT,
12-16 DECEMBER 1921.

Maandag 12 December, 2 uur 30 n.m. Opening door den Rector-Magnificus der Technische Hoogeschool, Prof. J. A. G. VAN DER STEUR.

Dr. J. C. KONINGSBERGER, Oud-Voorzitter van den Volksraad in Nederlandsch-Indië: „De Volksraad van Nederlandsch-Indië.”

Dinsdag 13 December, 2 uur 30 n.m. Dr. L. P. LE COSQUINO DE BUSSY, Directeur van de Afdeeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut te Amsterdam: „Natuurwetenschappelijk onderzoek door en voor de groote cultures in Nederlandsch-Indië” (met lichtbeelden).

Woensdag 14 December, 2 uur 30 n.m. G. GONGGRIJP, Lector aan de Nederlandsche Handels-Hoogeschool te Rotterdam: „De drie gebieden der Indische volkshuishouding”.

Donderdag 15 December, 2 uur 30 n.m. Dr. W. VAN BEMMELEN, Directeur van het Koninklijk Observatorium te Batavia: „Uit Insulinde's vulkaanwereld” (met lichtbeelden).

Vrijdag 16 December, 2 uur 30 n.m. Dr. J. TH. TERBURGH, Arts, Oud-Inspecteur van den Burgerlijk Geneeskundigen Dienst in Nederlandsch-Indië: „Malaria en malariabestrijding in Nederlandsch-Indië” (met lichtbeelden).

Sluiting door den Rector-Magnificus der Technische Hoogeschool, Prof. J. A. G. VAN DER STEUR.

Alle voordrachten worden gehouden in het Gebouw voor Werktuig- en Scheepsbouwkunde, Nieuwe Laan 76 (zaal No. 207).

Alle voordrachten zijn *kosteloos* toegankelijk voor geïnteresseerden, voor studeerenden aan de Technische Hoogeschool en voor verdere belangstellenden.

De aandacht wordt gevestigd op het Gemeentelijk Etnografisch Museum in de Indische zaal van het Prinsenhof (Oude Delft 181), dat gedurende de „Indische Week” dagelijks geopend zal zijn van 10 uur voormiddags tot 4 uur namiddags.

TIJDSCHRIFTEN

ONTVANGEN: No. 12 van „BOUWSTOFFEN” (December).

PERSONALIA

Bij beschikking van den Minister van O., K. en W. is, met ingang van 16 November 1921 aan J. D. van Roon, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als assistent voor de theoretische en toegepaste natuurkunde aan de T. H., en is, tijdelijk tot en met 31 Augustus 1922, buiten bezwaar van 's Rijks schatkist als zoodanig benoemd G. van der Lee te Koudekerke (Z.-H.)

Ir. F. A. Liefreick is aangesteld als ingenieur bij de Bau-union (voorheen Elektrische Bahnabteilung van Siemens en Halske) te Berlijn.

Ir. F. A. Klein is benoemd tot ingenieur bij het Technisch Bureau J. Duiker te Rotterdam.

Prof. Ir. J. Haringhuizen, hoogleeraar aan de T. H., vertrok naar Karlsruhe, om tegenwoordig te zijn bij de opening van het nieuwe „Flussbaulaboratorium” aldaar op 25 November 1921.

Bij beschikking van den Minister van O., K. en W. is, voor het tijdvak van 1 December 1921 tot en met 31 Augustus 1922, benoemd tot hoofdassistent voor de werktuigbouwkunde aan de T.H., Ir. G. D. Boerlage te Arnhem.

Bij beschikking van den Minister van O., K. en W. is, voor het tijdvak van 1 December 1921 tot en met 31 Augustus 1922, benoemd tot assistent voor de theoretische en toegepaste natuurkunde aan de T. H., Dr. Ir. U. Ph. Lely te 's-Gravenhage.

Ir. L. B. van Dijk is benoemd tot adjunct-ingenieur van den Provincialen Waterstaat in Noord-Holland.

CORRESPONDENTIE

F. W. — Uw ingezonden stuk kunnen wij niet opnemen. AAN ALLE VERSLAGGEVERS. — Kort a.u.b.

VERSLAGEN

BELGIË EN NEDERLAND.

Prof. Blok uit Leiden hield den 29^{en} Nov. een rede: „België en Nederland voor de Delftsche studentenafdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond. Hij begon met te wijzen op de waarde van historische studie voor de kennis der wording van het tegenwoordige, de bestaansgrond voor de geschiedenis als wetenschap. Dit beginsel werd toegepast door de geschiedenis van Noord en Zuid in vogelvlucht te beschouwen, ter aanwijzing van het, vooral tijdens de Belgische immigratie in den oorlog en

ook daarna, door ieder duidelijk gevoeld nationaal en rasverschil.

Spreker begon met den Romaanschen tijd, toen Gallia Belgica Keltisch, het halfwilde Noorden Germaansch was. Het Zuiden is veel sterker geromaniseerd. Nog 16 eeuwen is België vóórgebleven, ook in Franschen invloed. Het christendom overheerschte in het Z. reeds in de 7^e eeuw; in het N. onder Iersch-Angelsaksischen invloed eerst in de 9^e. De Noren-invallen waren in het N. veel talrijker en intensiever. De feodale maatschappij, het ridderwezen, industrie en handel, de stedelijke ontwikkeling zijn in het Z. ouder en krachtiger. De Middeleeuwisch-Fransche beschaving wordt in het achterlijke N. eerst later ingevoerd, vooral aan de Henegouwsche en Beiersche vorstenthoven; de Fransche staatsvormen komen een eeuw later in het N.; de Vlaamsche gilden-industrie is er in de 12^e eeuw al, de Hollandsche eerst in de 14^e. Leuven is vóór het begin der 17^e eeuw (Leiden) wetenschappelijk middelpunt. Dit alles wijst er op, dat het Z., de zetel der centrale regeering, tot het einde der 16^e eeuw al veel meer verfranscht was dan het N.

Dan komt de, in het N. veel krachtiger hervorming, die in het Z. onderdrukt wordt; is het N. sedert de opstand van Holland en Zeeland zegevierend. Willem I tracht nog door de Pacificatie den Bourgondischen staat bijeen te houden, maar het gehoorzame, katholieke Z. komt na de Unie van Atrecht (1579) scherp te staan tegenover het rebelse, protestantsche N. (Unie van Utrecht). Nationale consolideering begint ± 1600 onder de Aartshertogen in het Z., terwijl het N. schitterend omhoog streeft en het Z. niet slaagt maar zinkt, de goede kans verliezende en terugkeerend onder Spaansch gezag, stilstaande op ieder gebied.

Het N., de beste krachten van het Z. opzuigende, krijgt zijn eigen nationale ontwikkeling, het Z. verliest die meer en meer, het wordt het slagveld van Europa. Terwijl de Republiek, nu groote mogendheid, het Z. door de Schelde-sluiting en later door de Barrière knevelt en onderhoudt, waardoor ook de scherpe nationale tegenstelling bevorderd wordt. Nog is er geen Belgische natie, wèl een Nederlandsche, die steeds verder naar staatseenheid streeft.

In 1794 wordt België door Frankrijk geannexeerd en niet onwillig; de Bataafsche Republiek tegenspartelend, — het nationaal gevoel blijft, ook tijdens 1810—'13. Dan bevrijdt het N. zichzelf met Engelsch-Pruisische hulp, het Z. moet veroverd worden en wordt aan het N. toegevoegd. Deze verbinding leidt tot een totale mislukking, niet alleen door de fouten der regeering, maar ook door inwendig verschil in godsdienst, economische en staatkundige ontwikkeling en taal. Zoo wordt de scheiding van 1830 noodzakelijk, want er zijn duidelijk twee natien.

Onder invloed van de taalstrijd in de 2^e helft der 19^e eeuw, vooral in congresstemming, uitte de Vlamingen in België soms verlangen naar hereeniging, dat door het N. meestal koeltjes bejegend wordt. Er is, vooral met het Vlaamsche volksdeel, cultureele samenhang, maar dat is iets geheel anders dan nationale. „Groot-Nederland” moet geen politieke, maar een cultureele gedachte zijn.

De conclusie, waartoe spr. komt, is, dat er dus twee natien zijn, aangewezen op goede nabuurschap te midden der groote, en op vriendschappelijke samenwerking. Deze te bevorderen is ook de taak van het A. N. V., met versterking van den cultureelen band. Geen inmenging in zake van Belgische binnenlandsche politiek van onzen kant; geen annexatie-lust van den anderen. Dit eischt veel tact en zeemanschap, omdat juist de taalstrijd een politieke strijd in België is geworden. Wij moeten ons niet mengen in den politieken taalstrijd, wèl de taal steunen. Dat is een moeilijke taak, die dikwijls aanleiding zal geven tot kritiek van heetgebakenden, maar in beider belang niet mag worden verstoord, veel minder opgegeven. Zie de resultaten dezer verstandige, zelfbeheerschende houding van het A. N. V.: de afdeelingen in België herleven. Daarom, ook moeten beide zijden in de politiek niet onwrikbaar staan op wenschen en rechten, waar van weerszijden levensbelangen in het spel zijn.

Spreker eindigde met een beroep op de jonglingschap, de leiders van de toekomst, ernstig radende niet te overhaasten, maar te gelooven in de uiteindelijke zegepraal; het nuchterder Nederlandsch-Germaansch verstand niet te laten overheerschen door het opbruisende Belgisch-Keltische gevoel. Zoo kan Groot-Nederland een band vormen tusschen Nederland en België, gelijk tusschen Nederland en Zuid-Afrika, met volledige handhaving der staatkundige zelfstandigheid van de Staten zelf.